

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2018

MUSIEK: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 3 uur

100 punte

Hierdie nasienriglyne is opgestel vir gebruik deur eksaminators en hulp-eksaminators van wie verwag word om almal 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die riglyne konsekwent vertolk en toegepas word by die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen bespreking of korrespondensie oor enige nasienriglyne voer nie. Ons erken dat daar verskillende standpunte oor sommige aangeleenthede van beklemtoning of detail in die riglyne kan wees. Ons erken ook dat daar sonder die voordeel van die bywoning van 'n standaardiseringsvergadering verskillende vertolkings van die toepassing van die nasienriglyne kan wees.

VRAAG 1

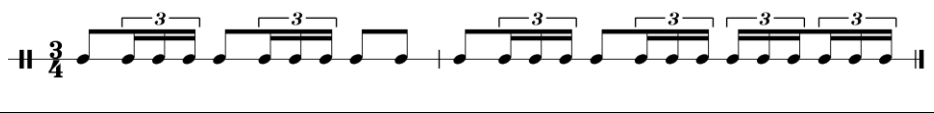

Luister na **Snit 1**. [Uittreksel uit *Bolero* – Maurice Ravel: Ravel *Bolero* en ander orkeswerke. Snit 14; CSR Simfonie-orkes (Bratislava), Kenneth Jean; Naxos 8.550173 1988]

- 1.1 Identifiseer die herhalende komposisietegniek wat in die uittreksel gehoor word.

Ostinato (party kan antwoord Riff).

(1)

- 1.2 Maak 'n regmerkie langs die ritme van die komposisietegniek wat jy hierbo genoem het.

	
	✓
	
	

(1)

- 1.3 Luister na **Snit 1a**. Dit is die hoofmelodie uit **Snit 1**. [Getoonset op Sibelius © deur die eksaminator.]

1.3.1 Maak 'n regmerkie langs die frase wat pas by wat jy hoor.

1.3.2 Voeg bindboë by waar nodig om te pas by die ritme wat jy hoor.

	
 ANTWOORD: 0,5 per spanboog	✓
	
	

(1)

(1)

Ononderbroke akkuraatheid: indien verkeerde melodie gekies is, maar bindboë is reg bygevoeg, kan die punt vir bindboë toegeken word. Hulle sal egter punt vir 1.3.1 verloor.

Luister na **Snit 2. [Wals 2 uit *Jazz Suite No. 2* – Dmitri Shostakovich: *Shostakovich The Jazz Album*, Snit 13. Royal Concertgebouw Orchestra, Riccardo Chailly. The Decca Record Company Limited, Londen, 1993]**

- 1.4 Maak vier (4) regmerkies om eienskappe te identifiseer wat **NIE** in die musiek aanwesig is nie.

Saamgestelde tydmaat	✓	Vierslagmaat	✓
Dissonante harmonie	✓	Snaartrom en simbaal	
Mineurtonaliteit		Monofoniese tekstuur	✓
Majeurtonaliteit		Pizzicato	
Ritardando – a tempo		Polifoniese en homofoniese tekstuur	

(4)

Luister na **Snit 3. [Menuet uit Klaviersonate H XVII/11 deur Franz Joseph Haydn uitgevoer deur Andrew Remillard: <<https://www.youtube.com/watch?v=msjjvRWncE>>. Besoek: 11 Februarie 2018]**

- 1.5 Die agt mate uit Snit 3 is hieronder in lukraak volgorde gedruk. Herskryf hulle op die notebalk wat hieronder voorsien word in die korrekte volgorde om die 8-maatmelodie te vorm wat in Snit 3 gehoor word. Sluit die tydmaatteken in.

SIEN SÓ NA: 2 FRASES × 1 PUNT = 2 PUNTE. Geen tydmaatteken: -0,5
Nasiening verander na 0,25 per staaf x8. Stawe en staafnommers moet klop.

(2)

1.6 Luister weer na **Snit 3** en identifiseer die kadens in maat 8.

Onvolmaak

(1)

Luister na **Snit 4**. Dit is die hele stuk van Snit 3.

1.7 Maak 'n regmerk by die strukturele patroon wat jy hoor.

a b		a b b a		a a b a	✓
-----	--	---------	--	---------	---

(1)

Terwyl jy na ClassicFM™ luister, hoor jy hierdie aankondiging, gevolg deur die stuk musiek van **Snit 5: [Joyeuse Marche: Emmanuel Chabrier Orchestra van die Royal Opera House, Covent Garden CD 2 Snit 1 van die CD's wat Fortissimo vir GCSE deur Roy Bennett vergesel, Cambridge University Press, 1995]**

Aankondiger:

"En vervolgens hoor ons *The Sorrow of the Daughter* deur die klassieke komponis Mozart. Die solis is Susan Mitchell op tjello."

1.8 Lewer met verwysing na **Snit 5** kommentaar oor die akkuraatheid van die inligting wat deur die aankondiger verskaf word. Motiveer jou antwoord met verwysing na drie verskillende eienskappe van die musiek.

Hierdie aankondiging is nie akkuraat nie om die volgende redes: (geen punt vir hierdie stelling toegeken)

Die titel wat gegee word, verwys na "sorrow", wat daartoe sal lei dat 'n mens 'n stadige stuk verwag, moontlik in 'n mineurtoonsoort. Dit dui ook aan dat dit 'n klassieke werk is en dat daar 'n solotjellis is. Die stuk wat ons egter hoor, is vinnig, in 'n majeuretoonsoort, en 'n orkes met 'n groot koperblaas- en slagafdeling word gehoor, wat meer waarskynlik romanties sal wees, omdat die koperblaasinstrumente eers in die 19de eeu 'n belangrike afdeling van die orkes geword het. Daar is verder 'n merkbaar groot slagafdeling, wat ook nie tipies van 'n klassieke orkes is nie. 'n Stuk wat na "sorrow" verwys, sal waarskynlik ook sag wees, terwyl die dinamiek van hierdie werk hard is. Daar is geen solotjellis in die opname aanwesig nie – slegs 'n groot orkes.

Dit is onwaarskynlik dat Mozart, synde 'n klassieke komponis, 'n titel aan 'n stuk sou gegee het, aangesien hy hoofsaaklik absolute musiek geskryf het – om 'n titel te hê dui 'n programmatiese element aan, wat meer algemeen is in romantiese musiek.

Krediet sal gegee word vir ander geldige punte.

Daar moet na drie verskillende eienskappe verwys word om volpunte te behaal.

(3)
[15]

VRAAG 2

Luister na **Snit 6** [**Leporello** se Openingsaria uit *Don Giovanni* – Mozart. *Music – An Appreciation* deur Roger Kamien. CD's om die 9de uitgawe te vergesel: **Skyf 3 Snit 60; McGraw-Hill Companies/Sony BMG Music 2006**], **Snit 7** ["Pick a Pocket or Two" uit *Oliver!* deur Lionel Bart; 1991; National Symphony Orchestra gedirigeer deur John Owen Edwards; TER Ltd CDTER1184] en **Snit 8**. [*Erlkönig* – Schubert: Elwekoning se 2de vers: Dietrich Fischer-Dieskau, bariton; Gerald Moore, klavier. Met vriendelike vergunning van EMI Classics Ltd onder lisensie van EMI Music Special Markets: *Music – An Appreciation* deur Roger Kamien. CD's om die 9de uitgawe te vergesel; CD 4 Snit 52; McGraw-Hill Companies/Sony BMG]

2.1 Voltooi die tabel hieronder. Let op die puntetoekenning vir elke opskrif.

	Snit 6	Snit 7	Snit 8
Noem die karakter [1 punt per snit x 3 = 3 punte]	Leporello	Fagin	Elwekoning/ Erlkönig
Noem twee feite oor die manier waarop die karakter in die musiek uitgebeeld word [2 punte per snit x 3 = 6 punte] Net 0,5 indien geen verduideliking ingesluit nie	Rammelsang – komiese element van die karakter. Melodiese geskal wanneer hy sing dat hy 'n heer wil wees. Skielike forte – dit moet gehoor word, want as 'n kneg, is sy in die algemeen nie. Angstig, stap rond – V – I bass reël	Toon sy Joodse wortels deur die gebruik van die Joodse Frigiese dominant-toonleer/ tamboeryn/ buigsaamheid van tempo – herinner aan Klezmer-styl. Oom-pah. Sillabiese toonsetting – eenvoudige karakter.	Elwekoning sing in die majeur-toonsoort om sy verleidelike aard te toon – in teenstelling met die ander karakters in die mineurtoonsoort. Die klavier-begeleiding is gearpeggieer, wat verskil van die herhalende trioolpatroon wat die res van die lied kenmerk. Liriese melodie Middle register
Noem een feit oor die werk wat die stilistiese tydperk waarin dit geskryf is, aandui. [1 punt per snit x 3 = 3 punte]	Gebalanseerde frases, orkes met gepaarde blaas-instrumente, homofoniese tekstuur. Enige ander geldige punt. Deur Mozart geskryf.	Dit is 'n musiekspel wat in die 20ste eeu ontwikkel is – in Engels gesing. Orkes het meer koperblaas- en slaginstrumente. Enige ander geldige punt. Deur Bart geskryf.	Dit is 'n lied, wat 'n tipiese romantiese werk is. Bonatuurlike elemente. Chromatiese, programmatiese elemente, byvoorbeeld die perd se galop. Enige ander geldige punt. Deur Shubert geskryf.

(12)

Luister na **Snit 9. [Einde van die Inleiding tot *Don Giovanni*: die Commendatore se dood – Mozart. *Music – An Appreciation* deur Roger Kamien. CD's om die 9de uitgawe te vergesel: Skyf 3 Snit 62; McGraw-Hill Companies/Sony BMG Music 2006]**

- 2.2 Identifiseer die tekstuur van die uittreksel en beskryf hoe dit deur die soliste geskep word.

Polifonies: daar is drie karakters (Leporello, Don Giovanni en die Commendatore) wat elkeen sy eie melodielyn sing omdat hulle terselfdertyd hul eie gevoelens/idees uitdruk.

(2)

- 2.3 Wat gebeur op hierdie tydstip in die opera en hoe dra die komponis die handeling in die musiek oor?

Die Commendatore is deur Don Giovanni gestee en hy is sterwend. Mozart gebruik 'n teruggehoue/gehou/pouse akkoord wanneer die Commendatore gestee word. Dan verander die tempo van die musiek – word stadiger. Gebruik 'n dalende chromatiese toonleer om te toon dat hy dood is.

Mineurtoonsoort, leunnote. Verminderde 7des, kort frases, beperke reeks.

Ander moontlike antwoorde.

(3)

[17]

VRAAG 3

Luister na **Snit 10. [Ontwikkelingsseksie uit Simfonie No. 40 in g mineur deur W A Mozart. *Music – An Appreciation* deur Roger Kamien. CD's om die 9de uitgawe te vergesel; Skyf 3 Snit 14; McGraw-Hill Companies/Sony BMG Music 2006]**

- 3.1 Identifiseer die seksie van die werk waaruit hierdie uittreksel geneem is.

Ontwikkeling

(1)

- 3.2 Lewer kommentaar oor Mozart se gebruik van toonsoorte in hierdie seksie.

Die verwagting in 'n klassieke simfonie is dat die ontwikkeling na nou verwante toonsoorte sal moduleer. In hierdie simfonie moduleer Mozart egter in plaas daarvan na die mineur van die 7de trap (f# mineur) en beweeg dan deur 'n aantal ander verlange verwante toonsoorte. Die harmonie is meer chromaties as wat 'n mens in 'n klassieke simfonie sal verwag. Werk deur die siklus van 5des wat die tonikatoonsoort destabiliseer. Rustelose atmosfeer (0,5), spanning (0,5).

(2)

Luister na **Snit 11. [Oorgang uit Simfonie No. 40 in g mineur deur W A Mozart. *Music – An Appreciation* deur Roger Kamien. CD's om die 9de uitgawe te vergesel; Skyf 3 Snit 11; McGraw-Hill Companies/Sony BMG Music 2006]**

- 3.3 Noem die tema wat in Snit 11 gehoor word en dui die doel daarvan in die uiteensetting aan.

Oorgangspassasie/Oorgang – om van die tonika na die relatiewe majeur te moduleer ter voorbereiding vir die 2de tema.

(2)

[5]

VRAAG 4

Luister na **Snit 12. ["Der stürmische Morgen" (Die stormagtige oggend) uit *Winterreise* deur Franz Schubert. Uitgevoer deur Dietrich Fischer-Dieskau en Gerald Moore. <<https://www.youtube.com/watch?v=8l8l0HPDMOE>> Besoek: 10 Februarie 2017]. Die partituur [IMSLP60822-PMLP02203 Schubert_Werke_-_Breitkopf_Serie_XX_Band_9_F.S.878-904.pdf] en die lirieke, met 'n Afrikaanse vertaling, word as BYLAAG A in die Hulpbronboekie gedruk. [The LiederNet Archive: Teks in die argief bygevoeg tussen Mei 1995 en September 2003. Laaste wysiging 22/11/2017 <http://www.lieder.net/lieder/get_text.html?TextId=11861>. Besoek: 10 Februarie 2018]**

4.1 Identifiseer die toonsoort van die stuk.

D mineur (1)

4.2 Wat is die vorm (struktuur) van hierdie lied?

Deurgekomponeer (1)

4.3 Evalueer die musikale toonsetting van hierdie lied in vergelyking met jou voorgeskrewe werk, *Der Erlkönig*. Beskryf die woordskildering en programmatiese elemente, tekstuur en harmonie. Gee jou mening oor watter lied meer effektief is en gee 'n rede vir jou keuse.

Die antwoord moet as 'n paragraaf geskryf word – die tabel is net vir maklike verwysing. Geldige punte wat nie in die tabel gelys is nie, sal krediet ontvang.

6 punte vir die vergelyking: 2 per element. Al drie genoemde elemente moet bespreek word.

1 punt vir rede vir mening – geen punt vir mening nie

	"Der stürmische Morgen"	<i>Der Erlkönig</i>
Woordskildering en programmatiese elemente	<p>Relatief min woordskildering. In werklikheid word 'n paar geleenthede vir woordskildering nie gebruik nie:</p> <p>"Zerrissen" – word saam met die klavier gesing, wat eenheid aandui in plaas van uitmekaarskeur.</p> <p>Begin hard – soos 'n storm.</p> <p>"Die Wolkenfetzen flattern" – die melodie is disjunk, wat wolke weerspieël wat in die lug rondgewaai word.</p> <p>Die triole in die tussenspel na vers 1 kan herinner aan "Die Wolkenfetzen flattern" in vers 1.</p> <p>Fortissimo op "rothe Feuerflammen" gekombineer met gepunteerde waardes skep die drama van 'n vuur.</p> <p>Dinamiek is sagter op die woorde "Mein Herz sieht ... sein eignes Bild".</p> <p>Gebruik van aksente</p> <p>Uitmekaar geskeur – staccato</p>	<p>Baie woordskildering: Toenemende vrees van die kind: chromatiese melodie wat styg elke keer wanneer hy sing en sy toenemende paniek weerspieël.</p> <p>Verleidelike aard van die Elwekoning: in 'n majeure-toonsoort met 'n verandering in begeleidingspatroon.</p> <p>Perd wat galop word uitgebeeld in die aanhoudende trioolpatroon in die begeleiding.</p> <p>Die kalmerende stem van die pa in 'n laer register. Nie chromaties soos die seun nie.</p> <p>Resitatief heel aan die einde – beeld die dood uit.</p>
Tekstuur	<p>Monofonies in die inleiding en vers 1.</p> <p>Homofonies in vers 2.</p> <p>Weer monofonies aan die begin van vers 3, maar word homofonies namate die lied sy klimaks bereik.</p> <p>Die tekstuur wissel tussen monofonies en homofonies, wat vir die luisteraar interessant is en die wildheid/ veranderende patrone van die storm beklemtoon.</p>	<p>Deurgaans homofonies met melodie in linkerhand teen die herhalende triole in die regterhand. Baie kort resitatief – monofonies – aan die einde. Die skielike verandering van die homofoniese tekstuur wat die lied oorheers, is 'n skok vir die luisteraar, wat die tragedie van die seun se dood beklemtoon.</p>
Harmonie	<p>Mineur in Vers 1 en 3, majeur in Vers 2: skakel met lirieke "Soos ek daarvan hou"; gebruik van chromatiek en verminderde drieklanke beklemtoon die verwoesting van die storm.</p>	<p>Mineurtonaliteit. Ook chromaties en die gebruik van verminderde akkoorde om spanning te skep en die vrees te beklemtoon. Veranderings aan Majeur vir Elwekoning. Harmonie meer kompleks.</p>
Mening	<p>Moet ondersteun word met verwysing na een van die elemente (hoef nie een te wees wat in die hoofdeel van die antwoord genoem is nie). Kan nie net wees "Ek hou meer daarvan nie".</p>	

VRAAG 5

Luister na Snit 13 [Mozart 40ste in G mineur, verwerk deur Gordon Goodwin. Gespeel deur Jazz Music Orchestra (België) Klarinet: Arnaud Dupire 20 avril 2013 <www.jazzmusicorchestra.be>. Uitgegee op 16 Mei 2013 <<https://www.youtube.com/watch?v=QQciKBBXP8>>. Besoek: 15/12/2017] wat 'n verwerking is van een van jou voorgeskrewe werke. Snit 14 is die oorspronklike weergawe van dieselfde werk. [Mozart Simfonie No. 40 in g mineur uit *Music – An Appreciation* deur Roger Kamien. CD's om die 9de uitgawe te vergesel; Skyf 3 Snit 10; McGraw-Hill Companies/Sony BMG Music 2006]

Skryf 'n opstel waarin jy Snit 13 met die OORSPRONKLIKE werk wat in Snit 14 gehoor word, vergelyk. Sluit ook die volgende inligting in jou bespreking in:

- Die naam van die werk en die komponis.
- 'n Definisie van en kort agtergrond vir die genre.
- Lewer kommentaar oor die jazzinvloede/style in die verwerking wat in Snit 13 gehoor word.

Bied jou eie mening aan oor watter snit jy verkies en regverdig dit met verwysing na die gebruik van minstens twee musiekelemente. Maak seker dat die vergelyking die hoofdeel van die opstel vorm en dat jy beide ooreenkomste en verskille bespreek.

Jou opstel sal nagesien word deur die volgende rubriek te gebruik:

RUBRIEK VIR OPSTEL	
20–16	Toon duidelik 'n begrip van die vraag, lewer feitelike bewys, voltooi al die vereistes en verskaf 'n insiggewende vergelyking van die werke met verwysing na beide die algemene kenmerke van die genres en die spesifieke eienskappe van die twee snitte. Eie mening van die werke word met insig en spesifieke verwysing na die gebruik van die musiekelemente aangebied.
15,5–10,5	Toon 'n begrip van die vraag, voltooi al die vereistes, lewer feitelike bewys en verskaf 'n vergelyking van die werke met verwysing na beide die algemene kenmerke van die genres en die spesifieke eienskappe van die snitte. Eie mening van die werke word aangebied met beperkte insig en veralgemening in terme van die gebruik van die musiekelemente.
10–5,5	Voldoen aan al die vereistes, maar toon slegs 'n gedeeltelike begrip van die vraag en beperkte feitelike bewys. Vergelyking van die werke is beperk met slegs gedeeltelike verwysing na óf die algemene kenmerke van die genres óf die spesifieke eienskappe van die snitte. Eie mening is beperk met min of geen verwysing na die gebruik van die musiekelemente nie. Daar is 'n wanbalans tussen die afdelings van die opstel.
5–0,5	Toon minimale begrip van die vraag, voltooi nie al die vereistes nie en verskaf slegs 'n vae verwysing na die feite of geen gebruik van feite nie. Geen vergelyking of mening word aangebied nie. Daar is geen balans in die opstel nie.

DIE ANTWOORD OP HIERDIE VRAAG MOET IN OPSTELVORM GESKRYF WORD – DIE MEMO IS GETABULEER VIR MAKLIKE VERWYSING.

Titel en Komponis (2)	Mozart: 1ste Beweging – Simfonie No. 40	
Genre en Agtergrond (2) Agtergrond-inligting wat aangebied word, kan ander historiese verwysings insluit	Simfonie: werk met veelvuldige bewegings vir orkes – gewoonlik 4 – bewegings kontrasteer mekaar wat tempo, toonsoort en stemming betref. Vinnig-Stadig-Menuet en Trio-Vinnig. Die 1ste en 4de beweging is gewoonlik in sonatevorm. Het ontwikkel uit die Italiaanse enkelbewegingsoverture van die baroktydperk. Die drie seksies het tot drie onafhanklike bewegings ontwikkel. In die klassieke tydperk "gestandaardiseer" deur komponiste soos Haydn, Stamitz (Mannheim Skool) en Mozart. Menuet en trio bygevoeg tussen die stadige en vinnige beweging. Invloed van Baroksuite.	
Kommentaar op Jazzstyl(e) (2)	Elemente van cool jazz en groot jazzorkes. Geïmproviseerde seksies – soloklarinet. Kan gehoor hoor klap na solo's, wat tipies is van jazzstyle. Die ensemble is in wese 'n groot orkes, maar omdat slegs 'n soloklarinet en ritmeafdeling by tye gebruik word, klink dit soos 'n cool kombinasie. Daar is ook elemente van bebop in die virtuose klarinetsolo.	
	Snit 13 (Goodwin)	Snit 14 (Oorspronklike)
Tonaliteit	Mineur en blues	Mineur. 2de tema is in die relatiewe majeur. Ontwikkeling moduleer na verlangs verwante toonsoorte.
Metrum	Vierslagmaat/tweeslagmaat	Vierslagmaat/tweeslagmaat
Tempo	Stadiger en met meer tempo-veranderinge/groter buigsaamheid van tempo veral tussen solo-improvisasieseksies. 'n Paar opslagseksies waar die tromstel die ritme aandryf en 'n paar rustige seksies.	Taamlik vinnig – Allegro. Bly dieselfde deur al die bewegings.
Melodie	Roep en antwoord tussen saksofone en trombone. En tussen soloklarinet en ander blaasinstrumente. Elemente van die oorspronklike 1ste tema verskyn deurgaans, maar daar is uitgebreide geïmproviseerde seksies – gewoonlik deur die klarinet. Hoofsaaklik gebaseer op materiaal uit 1ste tema. Geen oorgang/materiaal uit 2de tema word gebruik nie. Wyser melodiese reeks in improvisasies. Baie improvisasie. Melodie is versier	1ste tema (Mannheim-sug) gekonstrueer uit 3-nootmotief deur komposisietegnieke soos herhaling, variasie en sekvens te gebruik. Kontrasterende 2de tema gebaseer op die chromatiese toonleer. Oorgangspassasie gebaseer op 'n Mannheim-vuurpyl. Beperkte reeks Geen improvisasie Geen versiering in melodie
Ritme	Swing en gesinkopeer in 'n jazzstyl. Beklemtoon deur die simbale – soos in cool jazz. Alterasie van oorspronklike ritme.	Normaal – baie min sinkopasies. Hoofsaaklik 'n gevoel van die aksent op die eerste maatslag.

Toonkleur	<p>Klavier – nie in oorspronklike nie. Klarinetsolo begelei deur klavier open die werk. Tromstel – ligte simbale – tipies van cool jazz. Begin soos 'n cool jazz-ensemble – solo-instrument(e) met ritmeafdeling.</p> <p>'n Groot orkes-klank tree geleidelik na vore met saksofone en gedempte koperblaasinstrumente (trombone). Veelvuldige trompette, trombone en saksofone.</p> <p>Kontrabas.</p> <p>Keer later terug na die cool jazz-kombinasieklank en dan net voor die einde is daar nog 'n "groot orkes"-oomblik. Eindig met klarinet, ligte simbale en klavier.</p> <p>Riet en horings</p>	<p>Klassieke orkes met snaarinstrumente, gepaarde blaasinstrumente, 2 horings. Geen pouke of trompette nie. Na gelang van die weergawe geen klarinet nie – slegs fluit, hobo's en fagotte.</p> <p>Houtblaasinstrumente het 'n redelike hoeveelheid melodiese materiaal.</p>
Tekstuur	<p>Homofonies in vroeë geïmproviseerde seksies en in 'n paar van die "groot orkes"-seksies. Polifonies later wanneer klarinet saam met die res van die ensemble improviseer.</p>	<p>Hoofsaaklik homofonies alhoewel daar 'n paar nabootsende seksies is. Daar is ook 'n paar plekke waar die snaar-/houtblaasinstrumente kontramelodieë vir die hoofmelodie speel.</p>
Frases	<p>'n Paar gebalanseerde frases maar 'n paar onreëlmatige frases in die geïmproviseerde seksies. Onbepaalde einde.</p>	<p>Gebalanseerd, periodies – tipies van klassieke tydperk. Duidelike kadense aan die einde van frases. Baie bepaalde volmaakte kadens aan die einde van die beweging laat die gehoor sonder twyfel dat dit klaar is.</p>
Dinamiek	<p>Begin sag. Dinamiese vlak verhoog namate meer instrumente by die ensemble aansluit. Taamlik baie variasie tussen piano/mezzo forte en forte.</p>	<p>Crescendi en diminuendos met 'n paar skielike forte- en piano-gedeeltes. Geleidelike dinamiese veranderinge is tipies van die klassieke tydperk.</p>
Artikulasie	<p>Klarinetspeler maak gebruik van 'n verskeidenheid artikulasie: bindboë, tonge, lang en kort frases. Min staccato – hoofsaaklik legato.</p>	<p>Gebinde tweeklank-"Mannheim-sug" domineer die beweging. Deurgaans hoofsaaklik legato.</p>
Struktuur	<p>Geïmproviseerde soloseksies afgewissel met ensembleseksies. Improvisasies is taamlik virtuoos. Boogtype vorm: klavier/saksofoon – groot orkes/swing – "bebop" – groot orkes – klavier/saksofoon. Improvisasie is soos 'n ontwikkelingseksie.</p> <p>Kop</p> <p>Kort inleiding</p> <p>Op herhaal – baie meer improvisasie</p> <p>Einde doof uit</p>	<p>Sonatevorm: uiteensetting, ontwikkeling en terugkeer met twee duidelike temas in die uiteensetting. Kort ontwikkelingseksie. Geen inleiding</p> <p>Definitiewe einde</p>

VRAAG 6

Luister na **SNIT 15 [Imizamo Yam']** en **SNIT 16 [Kwela Celebration]**.

- 6.1 Maak drie regmerkies in Kolom A om unieke eienskappe van **Snit 15** te identifiseer en maak drie regmerkies in Kolom B om unieke eienskappe van **Snit 16** te identifiseer. Maak twee regmerkies in Kolom C om eienskappe gemeenskaplik aan die snitte te identifiseer.

Maak regmerkies vir gemeenskaplike eienskappe slegs in Kolom C – moenie regmerkies maak in al drie kolomme nie.

	KOLOM A Unieke eienskappe van Snit 15 3 regmerkies	KOLOM B Unieke eienskappe van Snit 16 3 regmerkies	KOLOM C Gemeenskaplike eienskappe van Snit 15 & Snit 16 2 regmerkies
Roep en antwoord	✓		
Akoestiese kitaar		✓	
A capella	✓		
Siklies			✓
4-maatinleiding			
Walking bass		✓	
iib-lc-v			
Meerstemmige manstemme	✓		
I, IV en V			✓
8-maatinleiding		✓	

(8 ÷ 2 = 4)

- 6.2 Identifiseer die musiekstyl wat deur elke snit verteenwoordig word en noem een ander musikale styl wat elke styl beïnvloed het.

Snit 15: Isicathamiya/Mbube. Beïnvloed deur lofsange/SATB-sang en geestelike Afrika-Amerikaanse liedere van sendelinge/tradisionele Afrika-musiek – roep en antwoord

Snit 16: Kwela/Pennywhistle Jive: Beïnvloed deur Marabi/Amerikaanse Groot jazzorkes

SIEN SÓ NA: Naam van styl = 0.5 en ander musiekstyl = 1: $1.5 \times 2 = 3$ (3)

- 6.3 Verduidelik die rol wat die media in die ontwikkeling en verspreiding van Suid-Afrikaanse stadsmusiek in die 1950's onder die apartheidsregering gespeel het.

Groei van radiostasies gemik op swart luisteraars – dit het vraag na opgeneemde musiek wat op hierdie stasies gespeel kan word, vergroot.

Groei van die opnamebedryf – 'n gevolg van die behoefte aan musiek wat op die radiostasies gespeel kan word, en ook omdat mense opnames vir hulself wou koop.

Publikasies soos DRUM-tydskrif het nuus oor mode, style en musiek van Amerika af gebring, wat weer die ontwikkeling van SA stadsmusiek beïnvloed het, byvoorbeeld die invloed van 'n groot jazzorkes op Mbaqanga en township jazz.

Baie min Suid-Afrikaanse stadsmusiek is versprei via "wit" radiostasies, tydskrifte of koerante.

Swart radio is geskei volgens kultuur/taal. Versprei SA musiek wêreldwyd. Het SA stedelike musiek aan die wit populasie bekend gestel, het die wêreld bewus gemaak van die realiteit van apartheid.

Film (3)

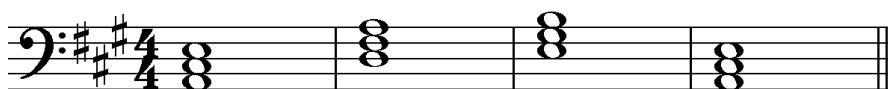
Luister na **Snit 17. [*Meadowlands* – Dysfunctional Family Jazz Band]**

- 6.4 Noem die komponis van hierdie werk en die kwessie van protes in die lied.

Strike Vilakazi – teen die gedwonge verskuiwings uit Sophiatown na Meadowlands. Apartheid – nie aanvaar nie.

(2)

- 6.5 Skryf op die notebalk hieronder die basiese akkoordprogressie uit waarop hierdie lied gebou is. Noem die toonsoort en besyfer die akkoorde.

[A:] I IV V I

SIEN SÓ NA: 0,5 per akkoord. Trek 0,5 af vir geen toonsoort nie en 1 vir geen besyfering nie.

(2)

Luister na **Snit 18. [*Meadowlands* uitgevoer deur die Dysfunctional Family Jazz Band Junie 2009 <https://www.youtube.com/watch?v=O_o6e2ETLt0> Besoek: 18 Februarie 2018.]**

- 6.6 Lewer met verwysing na die fout in die verklaring wat aan die begin van die snit deur die sanger gemaak word, kommentaar oor die lirieke van hierdie lied en dui aan hoe dit deur die owerhede geïnterpreteer is.

Sy sê dat die lirieke in Zoeloe is, terwyl die vers wat sy begin sing in werklikheid die Sesotho vers is (1). Drie tale word in *Meadowlands* gebruik: isiZulu, Sesotho en Tsotsitaal. (1) Die owerhede het die lirieke geïnterpreteer as 'n ondersteuning van die verskuiwings na Meadowlands omdat dit verwys na "let's go to Meadowlands" en "Meadowlands, our beloved place". (1) Hierdie frase word egter sarkasties/ironies gebruik, want in vers 3 is die woorde "our beloved place" duidelik 'n verwysing na Sophiatown aangesien dit sê "staying here in our beloved place". (1) "Hell no, we won't go" maar die lied stel dit nie overt/openlik/eksplisiet nie. Dit is meer subtiel.

(4)

[18]

VRAAG 7

Luister na **Snit 19**. Dit is 'n uittreksel uit een van jou voorgeskrewe werke. [**Koko – Charlie Parker uit die album *The Genius of Charlie Parker*; 2005; Savoy Jazz**]

7.1 Identifiseer die werk.

Koko

(1)

7.2 Waarom word die opname van hierdie stuk as so belangrik in die geskiedenis van jazz beskou?

Dit is die eerste bekende opname van bebop wat in 1945 gemaak is. Bebop het in die vroeë 1940's begin ontwikkel, maar as gevolg van die verbod op alle kommersiële opnames vanweë kwessies rakende tantiembetalings is geen opnames van die styl se vroeë ontwikkeling gemaak nie. Dit was Parker se eerste opname as hoofspeler. Die gememoriseerde komposisie is in die opname gedeeltelik geïmproviseer – wat daartoe gelei het dat dit die "bekendste opgeneemde solo" genoem word. opgevoer deur van die mees belangrike Behop sangers/kunstenaars.

(2)

7.3 Lig of onderstreep drie kenmerke uit die lys hieronder uit wat uniek is aan hierdie jazzstyl.

7.3.1 Gesamentlike improvisasie

7.3.6 Swingstyle agstenote

7.3.2 Walking bass

7.3.7 **Bastrom-"bomme"**

7.3.3 Ongewone tydmaattekens

7.3.8 Voorkantinstrumente:
saksofoon, trompet, tromboon

7.3.4 **Motiwiese melodieë**

7.3.9 **Uiters virtuose, baie vinnige improvisasie**

7.3.5 Sinkopasie

(3)

Luister na Snit 20 [**Take 5 – Dave Brubeck Quartet/Paul Desmond oorspronklike: <<https://www.youtube.com/watch?v=PHdU5sHigYQ>>. Uitgegee: 22 Desember 2010. Besoek: 15 Februarie**] en Snit 21. [**Take 5 – Dave Brubeck Quartet/Paul Desmond uit *Time Out* Not Now Music Limited 2011**]

7.4 Skryf die bluestoonleer uit waarop die melodie van hierdie werk gebaseer is.

Die toonleer sal aanvaar word met of sonder 'n toonsoortteken. Blues op C ook aanvaarbaar. Enige ander korrekte Blues skaal 0,5.

(1)

- 7.5 Gebruik die opskrifte in die tabel hieronder om die inleiding en die improvisasies van Snit 20 en Snit 21 te beskryf en te vergelyk. Moenie na die verskil in tempo tussen die twee weergawes verwys nie.

	Snit 20	Snit 21 (Voorgeskrewe werk)
Inleiding (2)	Verkorte tromminleiding – lyk nie asof dit onmiddellik in die ritmiese patroon kom nie. Slegs geïmproviseerde 4-maat-klavierbegeleiding. 8-maat inleiding Vryer dromgedeelte “Hot” jazz	4-maat-tromminleiding – baie bestendig van die begin af. Vestig die ritmiese patroon en dan sluit die klavier aan vir 8 mate (geïmproviseerde klavierbegeleiding). Stywer dromgedeelte “Cool” jazz
Improvisasie 1 en begeleiding (2)	Saksofoon – ander improvisasie as voorgeskrewe werk. Baie langer improvisasie – ongeveer 96 mate. Duidelike ritmiese patroon word deur tromstel gehandhaaf terwyl klavier akkoorde speel. Die klavier is nie so opvallend nie.	Saksofoon – 28 mate oor geïmproviseerde klavier/tromstel/kontrabas-begeleiding. Anders as die ander weergawe handhaaf die klavier deurgaans duidelik die ritmiese patroon.
Improvisasie 2 en begeleiding (2)	Klavierimprovisasie – relatief kort – eindig met die klavier wat weer die geïmproviseerde begeleiding oorneem om terug te lei na die gememoriseerde komposisie. Simbale oorheers die begeleiding.	Tromstel – 88 mate oor geïmproviseerde klavier/basbegeleiding. Begin met die tromstel wat die geïmproviseerde begeleiding speel en geleidelik na 'n virtuose solo beweeg.

(6)

Verwys na **BYLAAG B** wat die musiek partituur van *Cry me a River* is [Arthur Hamilton: Chappell & Co en Momentum Music 1953, 1955 uit *The Definitive Jazz Collection*; 2de uitgawe; Hal Leonard Corporation] en beantwoord die vrae wat volg:

- 7.6 Identifiseer met verwysing na BYLAAG B elke seksie van die vorm deur 'n letter (bv. A) gevolg deur die maatnommers van die seksie te gebruik.

A: maat 1 tot maat 8

A: maat 9 tot maat 16

B: maat 17 tot maat 24

A: maat 25 tot maat 32

(8 ÷ 4 = 2)

- 7.7 Noem die komposisietegniek in maat 23 en 24.

Herhaling

(1)
[16]

Totaal: 100 punte